

Kultur / **Bøger**

Kærligheden er til systemet

Martin Larsen er en digter, der tager livtag med de algoritmer og systemer, de færreste af os forstår.

ANMELDELSE / 12.09.17

Martin Larsen skriver snyltende og spændende ovenpå, med og videre fra Inger Christensens Sommerfugledalen i sin nye bog *Parasitsonetterne*.

Andreas Amdy Eckhardt-Læssøe

Indenfor biologien betragter man symbiose ikke som en fredelig tilstand, men som en sameksistens. Det betegner en tilstand og gør sig ikke i at valorisere denne tilstand, en snylter lever fx i symbiose med det, den snylter på. Det tror jeg er en god ting at holde sig for øje før man begynder at læse Martin Larsens nye snyltebog, *Parasitsonetterne*. Her snyltes der nemlig ekstremt på Inger Christensens sonetkrans Sommerfugledalen. Men hvad der først kunne ligne en kærlig gestus over for den bog, viser sig efterhånden, som bogen forløber, at være blottet for følelser. Eller måske snarere er det kærligheden til systemet, selve sonetkransens system, der viser sig.

Parasitsonetterne består af først en lille tekst om den unge Martin Larsens fascination af verdensrummet og en overvejelse om, at sproget kan overskride forestillingsevnen. En tanke det skal vise sig vigtigt at holde fast i, når man fortsætter sin læsning. Efter det kommer så de regulære parasitsonetter. De er som sagt lavet med Inger Christensens *Sommerfugledalen*, som Martin Larsen har brudt ned til ord og ordgrupperinger på, så vidt jeg kan se, max tre ord, som så er alfabetiseret og sat sammen til nye sonetter. Hvis det lyder mærkeligt, er det faktisk ikke, det er enormt smukt, og jeg tror ikke, man behøver at kende forlægget eller forklaringen for at finde dem smukke. Det kan lyde sådan her fra den første sonets sidste terts:

»at blomstringen at den at der er andre

at falde at huske at håbe at jeg

at jeg er at kalde at lide at støvet«

Altså, det er jo forpustet smukt at læse den her helt hakkede syntaks, hvor bare det 'at jeg er' bliver fyldt med forundring og mening. Og her kommer vi så til et paradoks, for hos Martin Larsen er der ingen eksistentielt interesseret digter, der gerne vil formidle en mærkelig følelse hun har, når hun går igennem Brajcinodalen i Makedonien. Der er simpelthen ikke noget subjekt at binde denne skønhed op på. Og selvom denne tekstens fiktion også hos Inger Christensen er spinkel, og egentlig slet ikke er det vigtigste for den tekst, så gør den alligevel en eller anden forskel. Et spørgsmål blandt mange andre kunne så lyde: er det resonansen af Inger Christensens eksistentielle erfaringer, der giver mig som læser et sug i maven ved genkendelsen, eller er det selve sprogets syntaktiske skønhed, som på den måde kan afskrælles al personlighed og kun have isoleret skønhed tilbage?

“ Hvis kærligheden er der, er det en kærlighed til sonetkransens matematik

Jeg forestiller mig, at Martin Larsen ville svare det sidste, selv ved jeg ikke helt, hvor jeg lander. Da jeg startede med at læse *Parasitsonetterne* troede jeg, at det var med en stor kærlighed til *Sommerfugledalen*, den var skrevet, og jeg tænkte: *yes! me too!* Men hvis kærligheden er der, er det en kærlighed til sonetkransens matematik.

Resten, og dermed størstedelen af bogens lidt over hundrede sider, består af beskrivelser af systemet og processen. Man lærer, at der er tale om digtmaskiner og algoritmebaseret poesi, og der er smukke illustrationer og matematiske symboler. Vi er inde i en procesdokumentation og i kloge refleksioner over poesiens matematik. Det er tekster, der interesserer sig for at beskrive, hvordan man kan skrive jeget ud af teksterne, så der altså ikke er et subjekt som afsender, eller at subjektet snarere bliver til den algoritme, som har skabt teksterne.

Parasitsonetterne forener to poetiske traditioner, systemdigtningen, som fx Inger Christensen i Danmark, og den postproduktive tradition, som er *coinet* af den amerikanske digter Kenneth Goldsmith.

Kenneth Goldsmiths essay [Uncreative Writing](#) fra 2007 er en slags manifest for denne tradition, som er en måde at komme udover det personlige ved at hacke, stjæle og kopiere fra alt muligt materiale, og trækker bl.a. på William Burroughs og Brion Gysin's cut-up-teknikker fra 1970'erne. Men det er en radikaliseret form for cut-up. Hvor Burroughs ville klippe-klistre fra en avis har Goldsmith fx transskriberet en hel New York Times og udgivet den som bogen *Day* (2003). Goldsmiths metode har igennem årene udviklet sig fra at handle om fx den her tilfældige dag, til at være et sammenklip af mediedækninger fra katastrofer i *Seven American deaths and disasters* (2013), hvor udvælgelsen af kildematerialet altså allerede har gennemgået en udvælgelsesproces, der gør det vigtigt.

I 2015 stødte han og hans metode dog på et problem, da han læste sit digt *The body of Michael Brown* op. Digtet er en sampling af obduktionsrapporten over Michael Brown, der blev skudt og dræbt af politiet i Ferguson, Missouri i 2009, og hvor frikendelsen af den politimand, der skød ham, var med til at sætte gang i BlackLivesMatter-bevægelsen. Kritikken af ham gik på, at det var endnu en måde at tage agens fra den unge, sorte mand. Når Goldsmith gik helt tæt på hans døde krop, var han bare en poetisk ligskænder. Man kan mene, hvad man vil, om den kritik, men faktum var, at Goldsmiths distancerede poetik mødte en grænse, systemet mødte en verden udenfor.

I *Sommerfugledalen*, som Martin Larsen skriver ovenpå, er systemet den berømt besværlige sonetkrans. 14 sonetter hvor sidste linje i første sonet bliver brugt som første linje i anden sonet, osv. Til sidst kommer så mestersonetten, som udelukkende består af de 14 førstelinjer. Inger Christensen bruger det her til at skrive

om døden og livet som en cirkulær proces, ligesom sommerfuglelarven, der dør og forpupper sig for så at blive til en sommerfugl. Forbindelsen mellem systemet og det, det handler om, er ikke lige så direkte som i *Alfabet*.

I *Alfabet* møder systemet en politisk-historisk kontekst. Hun skriver med Fibonacci's talrække, altså et eksponentielt voksende talsystem, som både er den måde, fx solsikkeblomstens frø er organiseret i et spiralmønster, men det er også atombombens vækstprincip. Så hvor det starter besyngende med abrikostrær går systemet i stykker ved N for Nagasaki, og her bliver digtet til en afrapportering af datoerne og dødstallene for amerikanernes atombomber over Nagasaki og Hiroshima. Resten af bogen er glitrende vragstumper og ødelæggelser af systemet før eksplosionen. Men eksplosionen findes.

Martin Larsens interesse for det postproduktive og det systematiske er dog på ingen måde en etisk interesse. Det er snarere en interesse for at isolere digtet fra en verden udenfor, og på den måde lade det vokse frit. Ideen er, at sonetkranen er en potentielt uendelig form, der både i zoom indad og udvidelser udad, vil kunne blive ved med at vise os smukke, fraktale mønstre. Først er digtene brudt op i det han kalder, digtets molekyler, og siden er de omorganiseret uden absolut stringens. En vis portion poetisk frihed, som det så smukt hedder, har Martin Larsen altså også taget. Og gudskelov for det, tænk hvis Inger Christensen havde forholdt sig så perfidt til alfabetet, at det første digt havde heddet aberne findes.

“ Procesdokumentationen er en god genre for Martin Larsen at befinde sig i, han tænker simpelthen klart og spændende

Beskrivelserne af systemet finder vi i bogens anden del *Parasitsonetterne*. Genremæssigt, skriver Larsen selv, befinder vi os udenfor allerede opløste kategorier mellem poetik, kritik og praksis, og teksterne er sat op som digte. De læsninger, der præsenteres af systemet, og af de afstedkomne digte er eksemplariske og udfoldede. Man kunne opfatte det som en retorisk rygdækning af projektet, men man kan også opfatte det som en inklusiv og gavmild gestus, at man som læser får mulighed for at tænke med.

Procesdokumentationen er en god genre for Martin Larsen at befinde sig i, han tænker simpelthen klart og spændende.

I bogens fjerde del, *Optegnelser vedrørende den praktiske konstruktion af en digtalef*, finder vi de mere matematiske modeller. Matematik kan være et svært sprog at forstå, det kommer til at fremstå smukt og skinnende, men aldeles lukket, så efterhånden som Martin Larsens interesse for poesens matematik skinner mere og mere igennem, bliver det sværere og sværere at følge hans tanker. Det er stadig en generøs metode, hvor Martin Larsen eksemplificerer sine tanker med digt-figurer og smukke illustrationer, men det er også som om, de tekster bliver lidt ligegyldige, selvom de er både stedvist ekstremt fjollede, sjove og smukke, men de forbliver eksempler på systemet. Procesdokumentationen slår

over og bliver imponerende i sin egen ret. Det vil sige, at den tekstlige interesse bliver også at vise, at det var ekstremt svært og kompliceret at lave de her digte. Og hey, al mulig respekt, det er virkelig imponerende, men det bliver også en lille smule irriterende at læse. Og det er som om den irritation kommer til at kaste et lys over de bedre dele af bogen. Et sted står der:

»Sigmaprojektet interesserer sig imidlertid ikke for digte som enkelte objekter, men for *feltet* af digte. Hvad jeg er ude på, er ikke at skrive gode digte, som vi allerede kender dem, men at beskrive netværksstrukturer mellem digte og afsløre og vise skønheden i disse.«

Men hvad stiller man så op med de rent faktisk gode digte? Skal man bare være ligeglad med dem, eller kan man tillade sig at læse imod intentionen og være ligeglad med det system, der har frembragt de gode digte? Måske er det muligt at lade sig inspirere af Martin Larsens eget fraktalsyn og både være interesseret i det enkelte digt og i systemerne. Men det er lidt svært at forstå, hvorfor man skal vælge.

I sidste del af bogen, bevæger Martin Larsen sig væk fra *Sommerfugledalen* og i logbøger beskriver han som en anden skibskaptajn sit langvarige arbejde med forskellige digtmaskiner. Bl.a. får vi præsenteret Søren-og-Mette-maskinen, der ved hjælp af Mette Østgaard Henriksens digt, hvor hun skriver et Søren Ulrik Thomsen digt kun med de hos ham anvendte ordklasser, kan producere »godt 2 kvadrilliarder digte.« Hvis så mange Søren Ulrik Thomsen-digte lyder meget voldsomt, så hør bare hvordan et af Søren-og-Mette-maskinens digte kan slutte:

»radioen falder hen under de åbne og tætte kroppe

røvhullets fyldte svingende olie indover dampende kusser«

Altså, dem gad man da godt læse nogle flere af, eller er det bare mig? Her viser sig jo netop den kærlighed til poesien, som både kan være feltet og punktet, det er kærligt ironiserende, når man kan høre SUTs kadence, men det er også bare dejligt underligt, som poesi nu engang imellem kan være det.

Til sidst: Når nu vi lever i en verden, hvor så meget af det, vi bruger vores timer på, er styret af algoritmer, som vi slet ikke forstår, så føles det vigtigt at tænke på, at der findes en digter som Martin Larsen, som forstår og arbejder med denne type algoritmer. Man kunne måske ønske sig, at algoritmernes verden kunne indfinde sig som andet end skinnende lukkede systemer hos Larsen i fremtiden, at systemerne kunne tænkes ind i verden. Men det forbehold skal ikke lægge *Parasitsonetterne* til last. Den udfordrer tanken om skønhed, men den gør det på en ekstremt egensindig og på sin egen vis skønne måde.

FAKTA

Martin Larsen,
Parasitsonetterne,

Gyldendal 2017

